

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**III Всеукраїнської
науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

**«Соціально-етичні та деонтологічні проблеми
сучасної медицини
(немедичні проблеми в медицині)»
24-25 лютого 2022 року**

м. Запоріжжя

УДК 614.253(063)

С69

Редколегія:

Боярська Л.М. – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

Утюж І.Г. – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Котлова Ю.В. – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Сепетий Д.П. – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Мегрелішвілі М.О. – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Касаткіна К.А. – кандидат історичних наук, викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Павленко Н.В. – кандидат філософських наук, викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)» (24-25 лютого 2022 року). – Запоріжжя: ЗДМУ, 2022. – 248 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Пащенко І.В., Круть О.С., Підкова В.Я.</i> Компетентнісний підхід у викладанні педіатрії майбутнім лікарям-лаборантам	99
<i>Савельєв В.Г., Рябоконт О.В., Фурик О.О., Ялова Г.В., Рябоконт Ю.Ю.</i> Про деякі аспекти формування світогляду у студентів за умови сучасних вимог ...	101
<i>Ляшенко Л.М.</i> Англійська мова у системі освіти України в минулому і майбутньому	102
<i>Касьянова О.М., Корж Г.В.</i> Актуалізація виховного потенціалу історичної пам'яті в системі післядипломної медичної освіти як відповідь на виклики сучасності	105
<i>Корнієнко Г.В., Дмитряков В.О.</i> Шляхи покращення підготовки лікарів-інтернів дитячих хірургів під час базового циклу інтернатури	107
<i>Федько О.Ю.</i> Публічне мовлення як показник комунікативної компетентності майбутнього лікаря	110
<i>Бушман В.С.</i> Підготовка студента-лікаря у сучасному суспільстві	112
<i>Михайлюк Є.О.</i> Сучасні вимоги до підготовки фармацевтичних працівників у контексті безперервного професійного розвитку	113
<i>Мазулін О.В.</i> Підвищення ефективності навчання фармакогнозії провізорів-інтернів у програмі Microsoft Teams	114

3. РОЗУМІННЯ РОЛІ, ЗНАЧЕННЯ, РІВНЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЦІННОСТІ ЛІКАРЯ СУЧАСНИМ СУСПІЛЬСТВОМ

<i>Боярська Л.М., Іванова К. О, Гребенюк. Л.В.</i> Імідж лікаря як показник рівня довіри пацієнта	117
<i>Марков Ю.І.</i> Етика та деонтологія в клінічній токсикології	121
<i>Ткаченко Н.О., Демченко В.О., Червоненко Н.М., Зарічна Т.П., Маганова Т.В.</i> Соціально-етичні та деонтологічні аспекти взаємовідносин у професійній парі «Лікар-фармацевт»	129
<i>Давидова А.Г., Курочкін М.Ю., Капустін С. А.</i> Проблема прийняття рішень в медицині критичних станів	131

4. ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ: «CONSUMOR ALIIS INSERVIENDO»

<i>Vasetska L.I.</i> The role of the head of the department of institution of higher education in the prevention and counteracting of professional burning of a teacher .	133
<i>Пацера М.В., Стець В.Р.</i> Сучасні погляди на професійне вигорання викладача закладу вищої освіти	135
<i>Artemenko Y., Rosliakova M.</i> Traditional Shinto group practices as elements of Japanese “Corporate Therapy”	137
<i>Подліанова О.І., Котлова Ю.В., Дмитрякова Г.М.</i> Професійне вигорання у лікарів-інтернів	138

Різноманітні освітні заходи підвищення кваліфікації з боку неформальної освіти можуть залучати фахівця до особистої участі у тренінгу у місці його проведення, здійснюватися дистанційно з використанням дистанційних електронних технологій за умов онлайн підключення або з можливістю отримання навчальних матеріалів у зручний час. Для практикуючих фахівців також можливе здійснення змішаної форми навчання, що має велике значення у несталому середовищі сучасного світу за умов пандемії.

Необхідність постійного вдосконалення фахової майстерності за рахунок отримання інформальної освіти враховує автономне здобуття медичними та фармацевтичними фахівцями професійних навичок під час практичної зайнятості, пов'язаної з професійною діяльністю. Підтвердження безперервного професійного розвитку також може бути здійснено у вигляді публікації статей в журналах з імпаکت-фактором, а також участю у науково-практичних конференціях.

Викладачі при формуванні методології занять під час проведення безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників повинні обов'язково приділяти увагу сучасним потребам фармацевтичної галузі сьогодення, щоб навички та компетенції, які набуває фармацевт під час освітніх заходів сприяли його професійному зростанню та розвитку.

Отже, безперервний професійний розвиток медичних та фармацевтичних фахівців повинен бути орієнтований на сучасні потреби фармацевтичної галузі для оптимізації не тільки роботи фахівців, але і забезпечення населення якісними лікарськими засобами та виробами медичного призначення.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ ФАРМАКОГНОЗІ ПРОВІЗОРІВ-ІНТЕРНІВ У ПРОГРАМІ MICROSOFT TEAMS

*Мазулін Олександр Владиленович, д. фарм. н., професор,
професор кафедри клінічної фармації, фармакотерапії,
фармакогнозії та фармацевтичної хімії,
Запорізький державний медичний університет*

Активне реформування вищої освіти в останні роки, підвищення вимог до ефективності та якості навчання, вимагає суттєвих змін у методичних підходах до опосередкованої взаємодії провізорів-інтернів з застосування сучасних on-line технологій. При цьому здійснюється переосмислення ролі викладача у наданні необхідного рівня знань та практичних навичок. Цей процес потребує докорінних змін спілкування учнів з викладачами під час навчального процесу. Сучасні інформаційні технології та дистанційне навчання є важливим елементом розвитку глобального освітнього простору. Найважливішу роль має активна участь обох сторін у навчальному процесі, широке та постійне застосування спеціалізованих сервісів для пошуку відповідної інформації. Сучасні дистанційні освітні on-line технології викладання дисципліни «Фармакогнозія» дозволяють не тільки опублікувати текст, зображення, аудіо- і відеодані стосовно лікарських рослин та фітопрепаратів на їх основі, але при цьому сприяти можливості ефективної інтерактивної взаємодії

викладача з провізорами-інтернами. Для самостійного опанування деякими факультативними розділами дисципліни доцільно застосовувати дистанційні освітні технології у формі on-line курсів.

При засвоєнні провізорами-інтернами програми дисципліни «Фармакогнозія» слід зазначити, що інформація стосовно дослідження ЛРС та фітопрепаратів у світі стрімко зростає. За даними Бостонського центру дослідження лікарських рослин у світовій медичній практиці їх застосовується до 10 тис. видів. У наш час за зальним обсягом фітопрепарати на ринках провідних країн світу складають до 35%, а за прогнозами ВООЗ у найближчі 20 років будуть складати до 60% від загальної кількості. Але при цьому також суттєве підвищується й можливість прояву їх побічної дії та несприйняття організмом хворого.

Для засвоєння відповідного інформаційного матеріалу провізорам-інтернам потрібен активний діалог з викладачем за допомогою засобів дистанційного навчання та корпоративної пошти. На жаль у сучасній вищій школі України передбачено викладання тільки основ фармакогнозії, які застосувати на практиці інколи дуже складно. Це пов'язано з різноманіттям професійних завдань, які приходить виконувати майбутнім фахівцям сучасної фармацевтичної галузі. Але при цьому постійно підвищуються кваліфікаційні вимоги з боку керівників аптечних закладів до їх професійної компетентності. Тому для того, щоби відповідати вимогам часу, майбутнім фахівцям потрібно постійно оновлювати набути знання та підвищувати рівень кваліфікації. Найбільш зручно це робити, на наш погляд, із застосуванням найбільш розповсюдженої та достатньо надійної програми Microsoft Teams.

Відомо, що ефективність самостійного навчання, більше ніж інших форм освіти, залежить від способів надання навчальних матеріалів, контролювання роботи учнів і контактування їх з викладачем. Тому для широкого розвитку цієї форми навчання насамперед необхідно впровадження новітніх ефективних засобів комунікації.

Провізори-інтерни повинні активно залучатися до дискусії з вирішенням у формі спілкування актуальних питань, пов'язаних з ідентифікацією рослин та ЛРС, особливостей призначення та побічної дії фітопрепаратів та спеціальних харчових продуктів рослинного походження. Для підвищення ефективності самостійної роботи розроблені та активно використовуються відповідні on-line курси з актуальних питань дисципліни. Контент курсів поділяється на розділи і компоненти, які побудовані на основі щотижневого планування.

Інформаційний матеріал представлений текстами, ілюстраціями, схемами та графіками, відеоматеріалами, доступними для ознайомлення. Контроль за засвоєнням проводиться за допомогою тест-питань. У результаті виконання завдань надається проміжна оцінка за кожен тему. Крім того, на сайті кафедри надані додаткові матеріали, що включають методичні розробки, дидактичні матеріали, контрольні питання для підготовки до складання ліцензійного іспиту Крок-3 «Фармація» та Державного іспиту, перелік першоджерел.

Дуже важливим фактором активізації самостійної роботи у процесі навчання є можливість взаємодії в on-line режимі учнів з викладачами курсу. Учасники процесу можуть переглядати запропоновані завдання необмежену

кількість разів і повертатися до них згодом. Швидкість навчання дозволяє навчатися у темпі, відповідному до особистих вимог, не обмежувати вибір навчального закладу та можливостей до отримання знань у залежності від місця його знаходження.

Застосування в процесі навчання сучасних технологій надає корисні навички у подальшій професійній діяльності. При цьому передбачається самостійне планування терміну та розкладу занять, перелік необхідних розділів предмету. У того, хто навчається повинна бути присутня міцна особиста мотивація, вміння отримувати знання самостійно, з мінімальною підтримкою з боку викладача.

Таким чином, навчання провізорів-інтернів з предмету «Фармакогнозія» у програмі Microsoft Teams дозволяє підвищити ефективність впровадження відповідних навчально-методичних матеріалів у навчальний процес. При цьому стимулюється формування навичок активного самостійного засвоєння матеріалу, підвищується інтерес до предмету. Впроваджені технології доцільно використовувати для активування процесу самостійної роботи провізорів-інтернів при вивченні предмету «Фармакогнозія», підвищення якості підготовки до складання державного ліцензійного іспиту КРОК-3.